

Вчений-педіатр

Фрішман Микола Михайлович

(1890–1944)

130 років з дня народження
відомого педіатра, доктора медичних наук,
професора, завідувача
кафедри дитячих хвороб
Харківського медичного інституту

Вагомий внесок у розвиток вітчизняної педіатрії першої половини ХХ століття вніс доктор медичних наук, професор 1-го Харківського медичного інституту М.М. Фрішман

Микола Михайлович Фрішман народився 17 січня 1890 р. в сім'ї службовця в Харкові. Закінчив 3-ю міську чоловічу гімназію, вступив на медичний факультет Імператорського Харківського університету, який закінчив у 1915 р.

Харківський Імператорський університет

3-я Чоловіча гімназія у Харкові
(нині вул. Гоголя)

Ще на студентській лаві майбутній педіатр вибрав собі спеціальність: він буде дитячим лікарем

1915-1916 рр. Микола Михайлович провів на фронті, на посаді молодшого лікаря 115-го піхотного В'яземського полку – йшла Перша світова війна. Був контужений, довго лікувався

До 1921 р. одночасно з військовою службою майбутній вчений працював в декількох московських шпиталях, зокрема, в Ольгинській дитячій лікарні

Лікарня Святої Ольги, м. Москва.
Відкрита у 1887 р.

У 1921 р. М.М. Фрішман обраний ординатором, а потім асистентом дитячої клініки 2-го Московського медичного інституту, якою керував відомий педіатр Олександр Андрійович Кисіль.

З 1924 р. працював старшим асистентом в клініці для дітей грудного віку II Московського державного університету

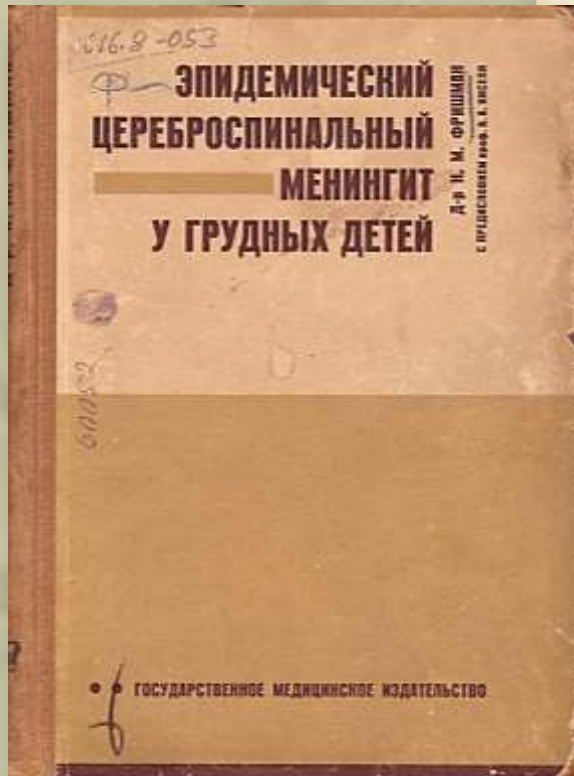
Випускник Харківського університету,
Микола Фрішман у професійній
діяльності вважав себе учнем відомого
педіатра Олександра Андрійовича
Киселя — самобутнього вченого,
талановитого клініциста з великою
ерудицією і даром наукового
передбачення

О. А. Кисіль

Від видатного педіатра Микола Михайлович сприйняв основні ідеї профілактичної педіатрії, вчився методиці наукового дослідження, щоб в подальшому блискуче її розвинути і вдосконалити

У 1929 р. Микола Фрішман видав унікальну монографію «Епідемічний церебральний менингіт у грудних дітей»

У передмові професор О.А. Кисіль писав, що подібної роботи немає ні в Росії, ані за кордоном

За цю книгу в 1936 р. вченому присуджено ступінь доктора медичних наук

У 1929 р. М.М. Фрішман обраний на кафедру дитячих хвороб Смоленського медичного інституту на посаду професора. У цьому ж році його затверджено у цьому званні

З 1930 р. Микола Михайлович Фрішман очолив кафедру дитячих хвороб Харківського медичного інституту (до 1941 р. в Харкові, а під час евакуації в роки Другої світової війни – в м. Чкалові). Одночасно завідував клініко-експериментальним відділенням Всеукраїнського інституту харчування, консультував кілька дитячих диспансерів

З 1922 р. та до евакуації кафедра дитячих хвороб розташовувалася в дитячій клініці ХМІ

Зведений у 1914 р. будинок в Барачному провулку під час Першої світової війни використовувався як військовий шпиталь

Зараз тут знаходяться відділення і кафедра очних хвороб ХНМУ вул. Данилевського, 7

Очоливши кафедру, Микола Михайлович залучив її співробітників до науково-дослідної роботи. За участю М.М. Фрішмана опубліковано понад 100 наукових праць, під його керівництвом виконана одна докторська та 10 кандидатських дисертацій. Видані збірники наукових праць та 2 навчальні посібники

Виробничий практикум у педіатричній клініці.

У 1-му ряду 5-й ліворуч

М.М. Фрішман. Харків, 1939 р.

Професору М.М. Фрішману належать описи симптомів «гострої туберкульозної інтоксикації», «токсичної дизентерії», їм виділений симптомокомплекс при дизентерії у дітей, відомий під назвою «тетрада Фрішмана»

М.М. Фрішман – не тільки блискучий клініцист, а й прекрасний педагог, лектор і методист. Микола Михайлович розвивав і вдосконалював основні ідеї свого вчителя О.А. Кисіля – профілактичний напрямок в педіатрії

Перед співробітниками кафедри вчений ставив задачу навчити студента клінічно мислити, працювати з книгою. Вчив, що основним і найважчим завданням наукової педіатрії є постановка правильного діагнозу. Лекції професора обов'язково супроводжувалися демонстрацією і розбором хворих

Складання іспиту в 2-му ХМІ.

Четвертий зліва – професор М.М. Фрішман

Роботу завідувача кафедри Микола Михайлович поєднував з активною громадською діяльністю. Виконував обов'язки голови Обласного товариства лікарів, консультанта в дитячих лікувальних закладах Полтави, Запоріжжя, Луганська. Він учасник усіх з'їздів дитячих лікарів

У колі друзів. Сидить перший зліва професор М.М. Фрішман

За відгуками співробітників, Микола Фрішман відзначався виключною самобутністю, оригінальністю, блискучою ерудицією, спостережливістю, умінням завойовувати серця і любов дітей

У 1941 р. разом з колективом 1-го Харківського медичного інституту М.М. Фрішман був евакуйований в м. Чкалов (нині Оренбург). Тут він створив і очолив Чкаловське педіатричне товариство. Перебуваючи в евакуації, Микола Михайлович продовжував свою наукову, лікувальну та викладацьку діяльність

Микола Михайлович рано пішов з життя. Помер у квітні 1944 р. після тяжкої хвороби у віці 55 років, похований в м. Чкалові.

З некрологу, опублікованому в журналі «Врачебное дело»:

«Знання багатьох суміжних дисциплін, блискуча ерудиція, виняткова спостережливість, вміння аналізувати і узагальнювати створили йому заслужене ім'я одного з видатних педіатрів Союзу»

Труди М.М. Фрішмана з фонда Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету

Фришман Н. М. Эпидемический цереброспинальный менингит у грудных детей / Н. М. Фришман. — Москва : Госмедиздат, 1929. — 216 с.

Дизентерия у детей / под редакцией профессора Н. М. Фришмана. — Харьков : ХМИ, 1935. — 107 с.

Велика подяка Музею історії ХНМУ
за надані матеріали

Підготувала Л.В. Скрипченко

НБ ХНМУ, 2020